

Hukuk Bülteni

Şirketler Hukuku | Türkiye | Ekim 2018

TÜRKİYE'DE YERLEŞİK KİŞİLERİN KENDİ ARALARINDAKİ DÖVİZLİ İŞLEMLERİNE İLİŞKİN YASAĞIN İSTİSNALARI

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararda Değişlik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanı Kararı ("**Karar**") 13 Eylül 2018 ("**Yürürlük Tarihi**") tarihinde yürürlüğe girdi. Karar Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında yapacakları dövizli işlemlere dair yeni yasaklar getirdi. Karar'a göre, menkul ve gayrimenkul alımı ve satımı, taşıt ve finansal kiralama dâhil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayacak.

Buna ek olarak, Karar, Yürürlük Tarihi'nden önce akdedilmiş ve yasak kapsamında kalan sözleşmelerin döviz cinsinden belirlenmiş bedellerinin 13 Eylül 2018 tarihinden itibaren 30 gün içerisinde taraflarca Türk Lirası'na çevrilmesi (veya Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesi) zorunluluğu getirdi.

Yasak, vatandaşlık durumlarına bakılmaksızın, Türkiye'de yerleşik kişiler arasında akdedilen sözleşmeler ile sınırlı olarak uygulanır. Karar'ın söz konusu yasağa herhangi bir istisna getirmemiş olması sebebiyle, ikincil mevzuat merakla beklenmekteydi.

Karar'ı takiben, 6 Ekim 2018 tarihli ve 30557 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ("**Tebliğ**"), yayımı tarihinde yürürlüğe girdi. Tebliğ, Karar ile getirilen yasağa bazı istisnalar getirdi. Ayrıca, Tebliğ ile, sözleşme bedellerinin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesi esnasında tarafların anlaşamaması halinde, ilgili döviz veya dövize endeksli bedellerin 2 Ocak 2018 tarihinde Türkiye

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilan edilen gösterge niteliğindeki efektif satış kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmesi ve bulunan bedellerin 2 Ocak 2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun ("TÜİK") belirlediği aylık tüketici fiyat endeksi ("TÜFE") oranı esas alınarak artırılması suretiyle belirleneceği ("**Dönüştürme Yöntemi**") açıklığa kavuşturulmuştur.

Bu not, Tebliğ ile getirilen önemli istisnalardan günlük ticari işlemler üzerinde önemli etkileri olabilecek olanları kapsamaktadır.

(i) Gayrimenkul satış ve kira sözleşmeleri

Tebliğ uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan (konut ve çatılı iş yeri dâhil) gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz.

Yürürlük Tarihi öncesinde akdedilmiş konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmeleri bakımından; ilgili bedellerin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesi esnasında, tarafların bir anlaşmaya ulaşamaması halinde, söz konusu bedeller Dönüştürme Yöntemi'ne göre hesaplanır. Hesaplanan bedel yeniden belirlemenin Dönüştürme Yöntemi'ne göre yapıldığı kira yılının sonuna kadar geçerli olur. Tebliğ'e göre, taraflar, takip eden bir yıllık dönem için, yeni sözleşme bedeli üzerinde anlaşamazlarsa, yeniden belirlenen bedel, yeniden belirleme tarihinden ilgili kira yılının sonuna kadar TÜİK tarafından belirlenen aylık TÜFE oranında arttırılacaktır. Benzer şekilde, takip eden kira yılı için tarafların anlaşamaması halinde, ilgili kira bedeli önceki yılın kira bedelinin TÜİK tarafından açıklanan aylık TÜFE oranında arttırılması ile hesaplanır.

(ii) Menkul satış ve kira sözleşmelerine, taşıt kira sözleşmelerine ve finansal kiralamalara ilişkin istisnalar

Tebliğ uyarınca, Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri, yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri dahil olmak üzere menkul satış ve kira sözleşmeleri sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilir.

Ancak, iş makineleri dâhil taşıt satış ve kira sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz. Yürürlük Tarihi öncesinde akdedilmiş taşıt kira sözleşmeleri ise bu kuralın istisnası kapsamındadır.

Finansal kiralama sözleşmeleri bakımından, gemilere ilişkin finansal kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilir. Ayrıca, 32 Sayılı Karar'ın 17 ve 17/A maddeleri

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

kapsamında yapılacak finansal kiralama sözleşmelerine ilişkin bedeller döviz cinsinden kararlaştırılabilir.

(iii) İş, hizmet ve eser sözleşmelerine ilişkin istisnalar

Tebliğ uyarınca, Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri, iş sözleşmeleri ile danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmeleri ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz.

Bununla birlikte, Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri aşağıdaki sözleşmelerde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilir;

- Yurt dışında ifa edilecek iş sözleşmeleri,
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan, Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmeleri,
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketlerin akdettikleri iş ve hizmet sözleşmeleri,
- Serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye’de yerleşik kişilerin, bilişim teknolojileri kapsamında kendi aralarında akdedecekleri donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri,
- Gemilerin inşası, tamiri ve bakımına ilişkin eser sözleşmeleri.

KOLCUOĞLU DEMİRKAN KOÇAKLI

Bu not, Tebliğ ile getirilen istisnalardan yalnızca bazılarını kapsamaktadır. Bu aşamada Tebliğ kapsamında düzenlenen istisnalar ve bunların nasıl uygulanacağı henüz netlik kazanmamıştır. İstisnaların uygulanmasının önümüzdeki günlerde netlik kazanması beklenmektedir.

İLETİŞİM

Av. Maral Minasyan

mminasyan@kolcuoglu.av.tr

Av. Büşra Özden

bozden@kolcuoglu.av.tr